

IZHAJA VSAK DAN

tudi ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj. Posamične številke se prodajajo po 3 nč. (6 stot.) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, St. Petru, Postojni, Sežani, Naborini, Sv. Luciji, Tolminu, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele številke po 5 nč. (10 stot.)

OGLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 kolone. CENE: Trgovinski in obrtni oglasi po 8 st. mm. ovrtnice, zahvale, poslanice, oglasi denarnih zavodov po 20 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K. vsaka nadaljnja vrsta K 2. Mali oglasi po 4 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inšaradni oddelk uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“. Plačljivo in tožljivo v Trstu.

EDINOST

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

„V edinosti je moč!“

NAROČNINA ZNAŠA

za celo leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbe brez dopolnjenih naročnin, se uprava ne ozira. Naročnina na nedeljsko izdanje „EDINOSTI“ stane: za celo leto Kron 5-20, za pol leta Kron 3-20.

Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo in rokopiši se ne vračajo. Naročnino, oglašje in reklamacije je pošiljati na upravo lista. UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galati 20 (Narodni dom). Izdajatelj in odgovorni urednik STEFAN GODINA. Lastnik konsorcijski lista „Edinost“. — Natisnila Tiskarna „Edinost“, vpisana zadruga z omejenim poročtvom v Trstu, ulica Giorgio Galati številka 20.

Poštno-hranilnični račun številka 841-652. TELEFON št. 11-57.

BRZOJAVNE VESTI.

Vojna nevarnost med Turčijo in Bolgarsko?

DUNAJ 19. (Izv.) Na tujakšaji borzi so se danes razširile vesti iz Carigrada, da je Turčija napovedala Bolgarski vojno.

KÖLN 19. (Izv.) „Kölnische Zeitung“ poroča iz Sofije, da Bolgarska kljub utrujenosti ne bo trpela, da bi Turčija zasedla ozemlje, ki ji je glasom zadnjih mirovnih pogodb zagotovljeno.

Pri Gumuldžini so zbrane močne turške čete in pričakovati je, da pride v kratkem do hudega spopada s Bolgari.

SOFIJA 19. (Izv.) Zastopnik neke vele-vlasti je na vprašanje, če bodo velesile glede drinopoljskega vprašanja kaj ukrenile na korist Bolgarski, odgovoril, da se že bliža velika akcija Evrope v tej zadevi.

CARIGRAD 19. (Kor.) „Tanin“ izjavlja, da Porta nima namena prekoračiti reko Marico in zahtevati mejno ozemlje Marice, ker so bolgarski nameni neznani, je turška armada zasedla nekaj krajev v bližini Marice, ker je bilo tamonje prebivalstvo popolnoma obupano. Vendar pa ta okupacija nikakor ne ostane trajna. Porta ni nastavila v teh krajih nobenih oblasti in je prepovedala turškemu poveljstvu zasedati Dedeagač.

PETROGRAD 19. (Izv.) Včerajšnji avdienci zunanje ministra Sazonova pri carju se prisloja posebna važnost za bodoče vedenje Rusije napram Porti. V petrogradskih krogih se govori o predstojećem prekinjenju diplomatskih stikov Rusije s Porto. V Rusiji želijo predvsem biti na jasnem, v koliko so poročila o sporazumu med Grško in Turčijo utemeljena in če bi bila Grška pripravljena, udeležiti se akcije, ki bi bila naperjena proti Turčiji.

PARIZ 19. (Izv.) Listi javljajo: Za slučaj okupacije luke Dedeagač po Turčiji bi postalo vprašanje revizije bucareške mirovne pogodbe zopet aktualno. Tako Avstrija kakor Rusija bi v tem slučaju ponovno odločno zahtevali revizijo.

PARIZ 19. (Kor.) Listi svare Turčijo in jo rote, naj umakne svoje čete z desnega brega reke Marice. „Matin“ poroča iz Petrograda: Tu se domneva, da je okupacija obrežja Egejskega morja po turški armadi posledica posebnega tozadevnega sporazuma med Carigradom in Atenami. Če se ta hipoteza dokaže, bi Grška izgubila vse simpatije v Rusiji in tudi pri drugih vele-vlastih, ker bi povzročila novo vzemirjenje v Evropi. Mogoče pa je tudi, da je Turčija ozemlje Egejskega morja zasedla le zgolj radi tega, da je pozneje zamenja za odškodnino za Drinopolje. Govori se tudi, da grozi Rusija Turčiji s pretrganjem diplomatskih stikov, vendar pa ta vest za enkrat še ne odgovarja resnici.

„Petit Parisien“, ki je v ozkih stikih z vlado, piše: Porta si mora pustiti dopovedati, da bo Rusija odgovorila na nov napad Turčije na Tracijo. Panslavistično gibanje, ki se je pokazalo za Bolgare, bi sedaj v Petrogradu ne našlo noben odpor in nastop Rusije bi pomenil enostavni pogin Turčije. Na drugem mestu piše isti list: Gotovo je, da Turčija ne dobi ničesar, kar se nahaja onstran reke Marice. Ne samo Rusija, ampak tudi Nemčija je izrazila v Carigradu svoje nezadovoljstvo s postopanjem turških generalov.

SOFIJA 19. (Izv.) Turčija je stavila Bolgarski predlog, da naj vstopi v direktna pogajanja s Turčijo glede Drinopolja in

Tracije. Bolgarska je odklonila ta predlog z izjavo, da je to vprašanje rešila že londonska konferenca, radi česar naj se spoznane Turčija tozadevno z vesilami.

PARIZ 19. (Izv.) Listi poročajo iz Petrograda, da je ruska vlada v Carigradu zagrozila, da odpokliče svojega veleposlanika in da prekine diplomatske zveze, če se Turčija v odrinskem vprašanju ne ukloni Sazonov bo danes sprejet v avdienci pri carju, da mu poroča o stališču Rusije napram Turčiji. Rusko stališče se da označiti sledeče: Izgube, ki so doletele Bolgarsko v Makedoniji so utemeljene valed napada na sosedne države in valed poraza Bolgarske. Če zgubi Bolgarska tudi Tracijo in pokrajino ob Egejskem morju, katere ji priznava bucareški mir, bi bila Bolgarska tako oslabiljena, da bi bilo ravnotežje na Balkanu zopet uničeno. S tem pa bi postal brezpredmeten tudi odstop bolgarskega ozemlja Tutrakan-Baldik, ki se je izvršil samo pod zahtevo po ravnotežju.

Drinopoljska deputacija v Petrogradu. PETROGRAD 19. (Kor.) Drinopoljska deputacija se je zglasila včeraj v ministristvu za zunanje zadeve, kjer jo je sprejel sekcijski šef, knez Trubeckoj. Trubeckoj je deputaciji samo odgovoril, da izroči memorandum zunanjemu ministru Sazonovu.

Pierloti v Drinopolju.

CARIGRAD 19. (Kor.) Pierloti, znani oboroževalci Turkov, je prispel danes popoldan v Drinopolje, kjer so mu pripravili navdušen sprejem.

Drinopolje zopet utrjeno.

PARIZ 19. (Izv.) Drinopolje so Turki zopet močno utrdili. Nabor inženirjev je po pravilo vse utrdbe, ki so opremljene z novimi topovi. Mesto je preskrbljeno z municijo in življenjem za eno leto. Trdnjava je danes močnejša nego je bila pred prvo vojsko.

Rumunija zapuša Bolgarsko.

SOFIJA 19. (Izv.) Rumunija je že pričela s prevozom svojih čet iz Bolgarske. Prvi vlak je odšel danes v smeri Plevna—Varna.

Prihod kralja Konstantina v Atene.

ATENE 19. (Kor.) Prebivalstvo je priredilo kralju Konstantinu veličasten sprejem. Vojaki in drugi ljudje so klicali: „Živel Konstantin Veliki!“ Kralj se je gibanje zahvaljeval za ovacije. Sprevod se je pomikal nato proti katedrali, kjer se je vršila slavnostna služba božja, po kateri se je kralj med viharimi ovacijami vrnil v svojo palačo.

ATENE 19. (Kor.) Kralj Konstantin se je podal zvečer v grad Dekelia, kjer je pomolil na grobu svojega očeta.

ATENE 19. (Kor.) „Agence d'Athenes“ poroča: V komentarjih o sprejemu, ki ga je priredilo glavno mesto kralju Konstantinu pravijo listi: Ta dan pomeni začetek nove dobe za Grško in njen bodoči razvoj kot mirovna in vojaška sila. Po predstojećem mobilizaciji se mora začeti takoj s konečno organizacijo uprave ter ureditvijo in izkoriščanjem novih pokrajin.

Grška zbornica.

ATENE 19. (Kor.) Vlada bo sklicala zbornico koncem tega tedna k izredni seji, da ratificira bucareško mirovno pogodbo.

Komitaši na delu.

SOLUN 19. (Izv.) V okolici Melnika so se pojavile nenadoma bolgarske komitaške čete. Grško prebivalstvo je zbežalo v Demir Hisar. Pri zadnjih spopadih so

— Dobro je bo delo, če impremi kralj in zrak.

Morebiti, papa. Jaz — Naenkrat je omolknila in oče je videl, da je prebledela. Stala je pri oknu, odkoder se je moglo pregledati del ulice, in je govore pogledala skozi okno.

— Kaj ti je, dete moje? — Je vprašal grof.

— Nič, papa — je odgovorila.

— Ali si bolna, Geraldina?

— Ne, papa.

Barva pa se je ni povrnila na lice.

— Ne pravi mi, da ti ni nič, dete moje — je začel nežno. — Saj vidim, da ti nekaj manjka.

— Počutim se popolnoma dobro; morda sem nekoliko nervozna.

— Prav tako si bila, kakor bi bila okamenela. To mora imeti svoj vzrok, dete.

Namesto odgovora je Geraldina silno zajokala, da se je grof v resnici prestrašil.

Stopil je poleg nje in jo pobožal po laseh, da bi jo pomiril. Geraldina si je kmalu zopet opomogla in mu pogledala v obraz.

— Pa menda vendar upam, da nisem

pustili komitaši 7 mrtvih in 5 ranjenih na bojišču. Med padlimi se je nahajal tudi en bolgarski častnik.

Povratak izozemskih zdravnikov iz Srbije.

BELGRAD 19. (Izv.) Ker ozdravljenje srbskih bolnikov in ranjencev zmiraj bolj napreduje, je zapustilo že več izozemskih zdravnikov Srbijo. Tudi ogrska sanitetna ekspedicija je že odpotovala.

Rusija in Francija.

PARIZ 19. (Izv.) „Matin“ se poroča iz Petrograda: Intimnost med Rusijo in Francijo je še tesnejša nego je bila. To je potrdil sam car. Sklenile so se važne vojaške konvencije med obema generalnima štaboma.

Korak Nemčije v Črnigori.

CETINJE 19. (Izv.) Nemški poslanik Eckart je danes storil pri zunanjem ministru korak glede varstva drugih ver in narodnosti v Črnigori. Minister mu je odgovoril, da črnogorska ustava popolnoma varuje svobodo vseh narodov in konfesij.

Atentat na komisarja Skerleca.

ZAGREB 19. (Kor.) Stanje komisarja barona Skerleca je popolnoma zadovoljivo. Temperatura je normalna, žila blje redno. Tudi tek ima bolnik jako dober. Bolnik je prespal noč mirno.

Danes dopoldne je primarij dr. Wittelhauser obveze zamenjal in preiskal pri tej priliki rano s Röntgenovimi žarki in konstatiral, da niso bili pri strelu niti žilci, niti kost niti kake druge važne celice, ranjene. Baron Skerlec ostane danes še v bolnišnici, jutri pa bo odpeljal v banovsko palačo.

Dopoldne sta bolnika obiskali njegova mati in sestra, ki sta prispeli iz Budimpešte.

ZAGREB 19. (Kor.) Vse časopise brez izjeme ostro obsoja atentat na komisarja in poudarja, da je mogel zagrešiti to dejanje le nezrel in nevesel mladenič. Tudi organi radikalnih in opozicijskih strank naglašajo, da je vsakdo z zaupanjem sledil akciji kraljevega komisarja, ki je sprejel nalogo, naj ustvari na Hrvatskem zopet redne ustavne razmere.

Atentator je bil včeraj popoldne in zvečer zasilan in nato izročen sodišču. Aretiran je bil tudi njegov brat, kuhar v „Narodni kavarni“ v Zagrebu, dočim so nekake drugega kuharja, ki je bil tudi aretiran, kmalu izpustili. Pri bratu aretiranca razven samokresa niso našli ničesar sumljivega. Vendar pa se preiskava nadaljuje, da se dožene, če je vedel za načrte svojega brata ali ne.

ZAGREB 19. (Kor.) Med prvimi brzojavkami, ki jih je prejel baron Skerlec, je bila brzojavka cesarja s sledečo vsebino: „Kraljevski komisar baron Skerlec, Zagreb. Z globokim sočutjem sem prejel vest o atentatu na Vas. Izražam svoje veselje, da se je načrt ponesrečil in želim iz vsega srca, da kmalu okrevate.“ — Fran Josip.

ZAGREB 19. (Kor.) Komisar Skerlec je dobil brzojavni, telefonični in pismeni nametniti celotno vrsto sočustvenih izjav iz vseh krajev, med drugimi brzojavko grofa Tisze in vseh članov ogrskega kabineta, brzojavko zunanje ministru grofa Berchtolda in mnogih drugih odličnih oseb. Tekom včerajšnjega dne sta obiskala v bolnišnici Skerleca člana srbsko-hrvatske koalicijske, dr. Ivan Lorković in dr. Dušan Popović in izrekli pri tej priliki svoje ogorčenje nad atentatom.

blazna, papa — je rekla; — toda videla sem —

— Kaj si videla, dete?

— Leonarda, papa!

— Koga?

— Leonarda, papa! Svojega brata —

tvojega sina!

— Ljubi moj otrok, tvoji žilci morajo biti res zelo razburjeni, da se ti mora dozdevati kaj takega. Vprašati boš morala zdravnika.

— Ne, papa, to ni bila domišljija. To je bil Leonard sam, ali pa njegov duh. Šel je tamle preko ulice ob parku.

Zopet je omolknila in začela jokati.

— Toda ljubo dete, pomiri se — je rekel.

— Pomisli samo, kako bi pretreslo to tvojo mater, ko bi izvedela o tebi kaj takega. Ne govori več o tem.

— Moram, papa. Videla sem ga tako razločno, kakor vidim sedaj tebe. O, papa, ko bi bilo to mogoče —

— Ljubi otrok, poizkusi se otestiti te misli — je rekel lord Templestowe nežno.

— Sicer sem želel, da ne bi se več govorilo o tej stvari; kar pa se je zgodilo to tako nenadoma, naj ti pa povem, kaj mislim o tem. V jez sem odpodil svojega

ZAGREB 19. (Izv.) Atentator Doljič je pri današnjem zaslišanju na policiji izjavil med drugim tudi sledeče: „Jaz sem hotel oprostiti Hrvatsko tiranstva ter dokazati Budimpešti in Dunaju, da se danes ne da več s Hrvatsko delati kar se hoče. Prvi komisar je ušel le slučajno smrti, drugi je bil že ranjen, in če pride še tretji, ta pa gotovo ne uide smrti. Ne obžalujem svojega čina in nisem nervozen, niti eksaltiran. Storil sem čin pri popolni zavesti in z jasnim preudarkom. Neglašam to, ker je bil jukič svoječasno spoznan za nerazsodnega. Jaz pa hočem dokazati, da se tudi normalen človek lahko odloči za to, da izvrši tako dejanje za svojo domovino.“

Praznovanje cesarjevega rojstnega dne.

PETERHOF, 19. (Kor.) V veliki cesarski palači se je vršila povodom rojstnega dne cesarja Franca Jožefa slavnostna pojedina. Car Nikolaj je dvignil kozarec na zdravje cesarja Franca Jožefa, nakar je godba intonirala avstrijsko himno. Po pojedini se je car še dalje časa zabaval z gosti, nakar se je ob 9 zvečer odpeljal v svojo poletno rezidenco.

LONDON, 19. (Kor.) „Daily Mail“ piše v članku, naslovljenem z „Oče Evrope“ med drugim sledeče: V resnici je razveseljivo za vso Evropo, da je cesar Franc Jožef kljub svoji veliki starosti in dolgemu vladanju še uspešno nastopil za dosego mira.

SOFIJA, 19. (Kor.) Bolgarska narodna liga je povodom rojstnega dne cesarja Franca Jožefa poslala cesarju čestitko, v kateri se mu zahvaljuje za podporo bolgarskih interesov po avstrijski vladi. Depesha se konča z besedami: Hvaležni Bolgari molijo k Bogu za srečno in dolgo življenje Vasa Velikanstva.

Sprememba v avstrijski diplomaciji.

DUNAJ 19. (Izv.) V diplomatskih krogih se govori, da bo avstro-ogrski poslanik v Petrogradu grof Thurn Valsassina v kratkem odstopil. Ako se to res zgodi, pride na njegovo mesto bržkone avstro-ogrski poslanik v Bukareštu princ Fürstenberg, ki uživa posebno zaupanje cesarja in prestolonaslednika.

Za ruskega vojaškega atašea na Dunaju bo imenovan bržkone polkovnik generalnega štaba Potocki, za ruskega komisarja in konzula v Albaniji pa vojaški ataše Petrlajev.

Avstro-Ogrska in Italija.

DUNAJ 19. (Izv.) Laški general Caneva, ki je prišel v Mödling k slavnosti odkritja cesarjevega spomenika v tamonji vojaški akademiji, je izjavil baje sledeče: Razmerje med Avstrijo in Italijo je postalo v zadnjem času zelo dobro, prijateljsko in intimno. Laška publika sodi sedaj o Avstriji vse drugače, kot je sodila včasih. Je sicer še nekaj starih politikov, toda ti nimajo vpliva. Iredenta je popolnoma izgnila. Vzrokov prejšnjih sporov ni več in Italija ima z Avstrijo preveč skupnih interesov, da bi ji postala sovražna. Veliko je pripomoglo k temu prijateljstvu tudi albansko vprašanje.

Afera Tisza-Pallavicini.

BUDIMPEŠTA 19. (Izv.) Danes opoldan se je imel vršiti dvoboj med ogrskim ministrskim predsednikom grofom Tiszo in mešnim grofom Pallavicinjem radi tega, ker je slednji javno trdil, da je grof Tisza hotel vplivati na gotove priče, da izpovejo v znamenem procesu Desy-Lukacs v korist slednjemu. Dvoboj pa je bil preložen še v zadnjem trenutku ter vršile so se cel popoldan

sinu od sebe, toda ko sem pa izvedel, da ga niti moja želja niti moja volja ne more več priključiti nazaj — bi bil odtedaj vsak trenutek rad žrtvoval svojo desno roko, da bi ga zopet dobil. Ne govori več o tem, za božjo voljo te prosim, dete moje!

Geraldina se je skoraj prestrašila valed očetove razburjenosti. Poznala je svojega očeta doslej le po njegovi strogosti in ni niti slutila, da bi mogel čutiti tako globoko.

— Nisem slutila, da tako globoko čutiš z nama najino bol — je rekla.

— Trpel sem veliko več, kakor pa moreš slutiti, otrok moj.

* * *

Med onimi osebami, ki so pričakovale prihoda parnika „Patagonije“ iz daljne Amerike, sta bila tudi Marlon Puddova in njen oče. Ignacij Pudd je bil solastnik ladje in osebni prijatelj kapitanov.

Izvedela sta že prej vse od kapitana o Martinu Hillu, kako ga je našel kot ponesrečenca na morju, in ta zgodba je v Marlon Puddovi vzbudila misel, da bi ta tujec mogel biti Leonard Hastings.

(Dalje.)

PODLISTEK.

Izobčenka.

Kriminalni roman.
iz angleščine prevedel Ivan Dolenc.

Lady Templestowe nikakor ni bila zadovoljena z ono pripovedko, ki so jej jo povedali o malem otroku, ki ga je videla v bolnišnici.

Ona čudna podobnost prstov in pred vsemi onl obesek njenega umrlega sina ste bili dejstvi, ki ste le preveč čudno so-glašali.

Gotovo pa ni z druge strani to mogla biti ženska, ki jo je poročil Leonard; vedeti pa je morala le kaj o celi stvari. Grofica je čisto obolela valed vednega premišljevanja.

— To je grozno — je rekla Geraldina nekega dne svojemu očetu; — mama si kar ne da odvzeti tega prepričanja.

— Poizkusi moram, da jo spravim odtod — je odgovoril lord Templestowe.

razprave med obojestranskimi sekundanti, ne da bi se dosegel končni rezultat.

Ministrski svet.

DUNAJ 19. (Kor.) „Fremdenblatt“ poroča: Ob 10 dopoldne se je vršila pod predsedstvom ministrskega predsednika grofa Sillgkha seja ministrskega sveta. Ministrski svet se je pečal s tekočimi zadevami. Ker že dolgo ni bila nobena seja, se je gradivo zelo nakopičilo, tako da se je seja še popoldne nadaljevala.

Kolera v Bosni.

SARAJEVO 19. (Kor.) V Gornji Tuzli se je pripetil nov slučaj kolere. V bolnišnici so sedaj trije bolniki, oboleni za kolero. V Simia-Hanu se je pojavil en slučaj kolere, v Tuzli en sumljiv slučaj. V okraju Tuzla so dosedaj obbolele za kolero 4 osebe. V Brčki sta dva nova slučaja, od teh eden smrten, 10 poprej obolenih je že ozdravilo. V Bosenskem Samcu je ena oseba umrla za kolero, tri so obbolele. Ena oseba je na opazovanju.

Požar v ruskem notranjem ministrstvu.

PETROGRAD 19. (Kor.) V poslopiju notranjega ministrstva je izbruhnil požar, ki je uničil skoraj cel arhiv.

Povodenj v pruski Šleziji.

VRATISLAVA 18. (Kor.) Iz vseh krajev pruske Šlezije prihajajo poročila o velikih povodnih in ogromni škodi, katero je povzročila povodenj.

Nesreča.

MÖDLING 19. (Izv.) Nek kolesar je povozil vdovo feldmaršalljantanta Kuhn von Kuhnertsfelda in jo smrtonovarno poškodoval.

Tragična afeta na Dunaju.

DUNAJ 19. (Izv.) Stotnik gardnega pehotnega polka Viljem Eisenkolb, ki ga je sluga Jakobovič obstrelil, je danes umrl. Tudi Jakobovič umira.

Velika nesreča v Mehiki.

MEHIKO, 19. (Izv.) Tukaj je eksplozija en voz z dinamitom. Eksplozija je imela velik učinek. Več hiš je porušeni in nad sto ljudi mrtvih. Vzrok nesreče še ni znan.

Mehika in Unija.

WASHINGTON 19. (Kor.) Kar je prišel odgovor mehiškega predsednika generala Huerta na noto Unije, se je danes Wilson posvetoval o dogodku z Brianom. Odločitev še ni znana.

MEHIKO 19. (Kor.) „Associate Presse“ poroča: Vlada generala Huerta je dala Uniji do polnoči časa, da prizna novo vlado. Če bi Unija odklonila zahtevo Mehike, potem bi pomenilo to takojšnje ustavljenje diplomatskih stikov med obema državama.

WASHINGTON 19. (Kor.) Državni tajnik Bryan dementira vesti, da bi prejel kak ultimatum vlade Huerta.

MEHIKO 19. (Kor.) V svojem odgovoru na noto Unije, predsednik Huerta odločno odklanja vsako posredovanje kake tuje države pri mehiških zadevah, kakor tudi vsake nasvete kakih tujih držav.

WASHINGTON 19. (Kor.) Kakor že poročano, vlada zanikuje, da bi prejela od mehiške vlade kak ultimatum. Državni sekretar Briand je izjavil, da je prejel te odklonitve ameriškega predloga za mirno rešitev ustaje. Četudi člani vlade molčijo o tem predmetu, je verjetno, da pretrga te odklonitve vse stike z Huerto, predsednikom mehiškega ljudovlade. Edini interes ameriške vlade obstoji sedaj v tem, da varuje življenje in posest svojih državljanov. Financielne izgube se pokrijejo lahko z odškodnino.

Od kodi stagnacija v narodnem življenju Slovencev?

Čudno nepovoljno se razvijajo razmere na Slovenskem že nekaj let sem. Ali stagniramo popolnoma, ali pa se naše snovanje razvija v smerh, ki so prej škodljive, nego koristne. Posebno glasne so tožbe, da nazadujemo, kar se tiče politične veljave. In žal, da dejstva govore, da so te tožbe v soglasju z resnico. Da ni politična moč in veljava našega parlamentarnega zastopstva (in s tem naroda samega) res padla tako nizko, ne bi mogel sedanjí zistem tako pometati z našim narodom in njegovimi pravicami, kakor pometi faktično na tužnem Koroškem, na Štajarskem, tudi pri nas v Primorju in na Kranjskem, kjer v resnici nazadujemo na državni uradih v jezikovnem pogledu. Zavladalo je med Slovenci neko mrtvilo, neko malodušje, neka utrujenost, neka resignacija. Ni ga več nekdanjega veselja do boja za pravice in ideale naroda.

Kako je moglo priti tako daleč? Kateri in kakli so bili dogodki, ki so tako neugodno vplivali na našo dušo in naše srce, na naše razpoloženje in na naše energije? Če hočemo dobiti pravi odgovor na to vprašanje, ne zamenjavati vzrokov s posledicami! Neiskreni smo, ali pa nam nedostaja prave orijentacije, ko vedno jadikujemo in rentajčimo proti sovražnemu vladnemu zistemu. Povsem krivo je mnenje, da je le v sovražnosti zistema vzrok našemu sedanjemu zastajanju, padu naše politične veljave, našega gleda in naše cene pred sovražniki in prijatelji. Kar menimo mi, da je glavni, ako

ne edini vzrok, je po velikem delu le posledica naših lastnih grehov, naših zmot in naših zamud. Zamenjujemo vzroke s posledicami.

Vladni zistem v naši Avstriji je res mogočen, ker se naslanja na mogočne faktore, na stare, globoko ukoreninjene tradicije in predsodke, in ker mu je na razpolago silen aparat z organizacijo brezpogojno poslušnih mu eksponentov, od centralnih oblasti pa do najobskurnejše politične oblasti na deželi. Vidite torej, da ne podcenjujemo moči sovražnega nam vladnega zistema. Ali vsemogočen tudi vladni zistem ni, ako naleti na primeren odpor! Takega odpora pa ne ustvarja več naša skupna narodna organizacija. V tem je naš greh, naša zamuda, naša krivda. Kje bi bila možna taka germanizacija državnih uradov, kakor jo opazujemo sedaj z obnemoglo jezo in samim jadikovanjem po listih, celo v naši osrednji pokrajini, v deželi kompaktno slovenski in le z malimi nemškimi oazami, ki bi se bile morale — da je izdatnega odpora z naše strani — že davno pogreznil v politično brezpomembnost?!

Obzemoč je naša jeza zato, ker je oslabil naš narodno-politični organizem! Oslabil zato, ker smo izcrpili in izprpljali svoje moči in energije v brezpametnem medsebojnem boju. Isti greh, ki je dovel do razpada nekdanjega mogočnega kraljestva Poljsko z njega toliko slavno zgodovino, da ni moglo več vstati tudi ob vseh simpatijah naoblašene Evrope, ki so spremljale boje Poljakov za zopetno vstajenje nekdanje moči in sijaja. Razpadlo je, ker je nosilo kal smrti — v sebi. Nikdar ne bi bilo prišlo do delitve Poljske, da je niso omogočile razorne razmere med Poljaki samimi — da niso te razmere naravnost vabile na delitev.

Zgodovina je učiteljica življenja. Tako pravijo. Za nas Slovence pa ne ekzistuje pouk iz zgodovine Poljakov. Zato nismo le obnemogli nasproti udarcem sovražnih nam vladnih zistemov, ampak pada naša cena in naš ugled tudi pred njimi, ki nam dobro hočejo. — Ali tudi spričo tega poslednjega dejstva smo nelskreni in krivični. Često težimo radi separatizma Poljakov in tudi Čehov. Bo nekaj resnice v tem očitaniu. Ne uvažujemo pa vrhnega principa, po katerem se giblje in uravnava vse politično življenje: Dam ti, če mi moreš kaj dati! Zavezništva moremo pričakovati le tedaj, če moremo tudi mi nuditi zavezništvo, ki bo kaj veljalo.

A sedaj, roko na srce, rojaki: kako vrednoti more imeti naše zavezništvo za naše prijatelje ob sedanjih žalostnih, desolatornih razmerah našem v lastnem taboru? Mari ne gre n. pr. vse natezanje naših parlamentarnih skupin za tem, da paralizirajo vsako narodno silo, vsako narodno energijo, ako se uveljavlja na drugi strani? Ubijajo drug drugega vsako moč, a posledica temu medsebojnemu ubijanju in paraliziranju je, da je oslabilen in paraliziran ves naš narodni organizem, ves naš politični ustroj. Ohromeli smo — a kdo bo iskal pomoči pri hromaku, ki ne le, da mu ne more koristiti, ampak bi mu bil še v balast? Nikdo, pa naj je še tako dober naš prijatelj, pa naj nam še tako iskreno privoščja vse dobro. Nas obžaluje morda, nam naklanja morda svoje — sočutje, ali vezati se noče na nas, niti sprejemati kake obveze napram nam, ker v politiki je sentimentalnost nerabna stvar, marveč mora sleherni narod slediti pravilom zdravega egoizma: dajem njemu, ki mi more kaj dati!

Mi pa ne moremo v sedanjí sestavi ničesar kazati, kar bi imponiralo sovražniku in ničesar nuditi, kar bi vabilo prijatelja. Mali smo sicer, ali ni res, da ne bi mogli nuditi zavezniku ničesar, kar bi bilo vredno protiusluge, kompenzacije. Kar nam nedostaja na številu, nam nadomešča važnost našega geografičnega položaja in bi nam mogla nadomeščati koncentracija vseh narodnih sil, da bi se povzpeli do primerne politične nepotence, ki bi, ob pomoči prijateljev, ustvarjala odporno silo tudi proti sovražnemu vladnemu zistemu!

Tu je ključ do razumevanja naše sedanjice politične impotence, stagnacije v našem napredku in tudi memento, naj se hitro poboljšamo! Grešili smo mi grešimo mnogo. Ali še ni prepozno. Zadnji čas pa je, da mislimo na sanacijo. Na pragu smo velikih dogodkov v naši državi. Glejmo, da nas ne zalote v sedanjem razsulu! Ob bodočih dogodkih, ki se jim konture že kažejo na našem jugu, se more politična veljava našega naroda nelzmerno povečati. Pripravimo se, da ne zamudimo velikih trenutkov! Odgovorni politični faktorji našega naroda pa naj se zavedo, kako težka bo njihova odgovornost pred sodnim stolom bodoče zgodovine naroda slovenskega.

Domače vesti.

Srtina kosa. V Pull je umrl po dolgi bolezni gospod Vinko Skaljer, glavar ugledne narodne družine in oče odvetnika gospoda dra Lovra Skaljerja. — Naše so žalje.

Za slovo. — Berchtoldova zvezda je otemnela in minister za vnanje zadeve že pripravljajo svoje kovčge, da se umakne v pokoj. Kljub vsem uradnim dementijem se vzdržujejo vesti, da je njegov padec nelzogičen in da ostane na krmilu največ še do jeseni.

V eni točki je danes povodom predstojajočega odstopa grofa Berchtolda edino vse avstrijske časopise: da je že skrajni čas, da napravi zunanji minister prostor drugemu, sicer nas lahko še sedaj, ko se je pomiril Balkan, zaplete v vojno. Dočim so Slovani že od začetka in to povsem upravičeno, bičali Berchtoldovo politiko, so sedaj tudi Nemci prišli do prepričanja, da z Berchtoldom, katerega so poprej varovali kakor punčico v svojem očesu, pravzaprav čisto nič ne izgubimo. Popotnice, Berchtoldu v slovo, so že spisane in iz njih se Berchtold lahko prepriča, da se za njegovo najboljšje in največje delo, odkar je vodil zunanjo politiko monarhijo, smatra njegovo spoznanje, — da je najboljšje, če gre.

Tako žalostnega slovesa res še ni zapustil kmalu za seboj noben avstrijski zunanji minister, kakor ga bo zapustil grof Berchtold. Graška „Tagespost“ mu piše v slovo:

„Politike, ki stane ogromne vsote in nima pokazati nobenih faktičnih uspehov, politike, ki si ne zna pomagati iz nevaležnih afer, ki vznemirjajo vso državo, politike brez energije in jasnih ciljev, ne potrebujemo več. Jaz bi nekal rad, a vendar ne morem ničesar, je najboljša karakterizacija neplodnega Berchtoldovega kurza. Če se rimski listi s toplimi besedami priznajo spominjajo grofa Berchtolda, to v bistvu ničesar ne izpremeni, kajti monarhija je morala iti po tej poti, ako ni hotela priti v Italijo v nasprotje glede Albanije, kar se je zgodilo sedaj z Nemčijo radi nepomembnega kavalskega vprašanja. Ker pa je sedaj z bukerskim mirom rešeno glavno balkansko vprašanje, ni nobenega povoda, da se ne bi ustreglo Berchtoldovim željam, da naj se ga reši večnega trpljenja in to tem manj, ker se razlega dines po vsej Avstriji le en glas: Proč z dosedanjim balkansko politiko monarhije, proč z grofom Berchtoldom!“

Ostre so, a pametne so te besede. Avstrijski narodi si ne žele več niti Aehrenthalove niti Berchtoldove kopije, ampak zahtevajo spremembo političnega kurza, kajti sicer se lahko zgodi, da prevzame v evropski konstelaciji vlogo bolnika ob Bosporu — bolnik ob Adrlju.

Zanimiv incident poslanca Biankinja z grofom Attemsom. Dalmatinski cesarski namestnik, grof Attems, je dal povodom cesarjevega rojstnega dne slavnosten banket, na katerega je povabil tudi vse dalmatinske deželne poslance. Poslanca Biankini in Simić sta se pač udeležila cerkvenega opravila, odrekla pa sta udeležbo pri banketu, ker jima narod a zavest ne pripuščja, da bi posetila moža, ki uvaža absolutni režim v Dalmaciji, zatira narodno gibanje, vzprizirja velezdajniške procese, preganja politične voditelje in uničuje deželno in občinsko avtonomijo. Edino dvorni svetnik dr. Ivčević, se je kot deželni glavar udeležil banketa, a je obenem izjavil, da je popolnoma solidaren s svojimi tovariši. To postopanje poslancev se smatra za začetek družabnega bojkota proti namestniku.

Izgnan italijanski časnikar. Časnikarja Emilija Marcuzzi, urednika reškega italijanskega lista „La voce del Popolo“, je reška policija izgnala iz vseh dežel ogrske polovice. Marcuzzi je bil eden izmed najbolj ognjevitih pilonirjev reških italijanskih avtonomašev. Izgnan je bil baje radi neklih članov, napisanih povodom nedavnega spopada reških avtonomašev z ogrsko vlado. Marcuzzi je avstrijski državljan.

Cossa vole parlar qua ščlavo, qua se parla italiani! Eden izmed onih, ki kljub svojemu nelzbrisnemu slovenskemu pokolenju, kar strepetavalo od jezice, če slišijo materni jezik, je tudi 22letni voznik Henrik Levec, sedaj Enrico Leuz, v Kolonji. Ta pristni Italijan je pokazal svoje sovraštvo proti Slovincem zlasti za časa zadnjih občinskih volitev v svetovlanskem okraju, kjer je noč in dan lazil naokoli in agitiral za Italijane. A siljuna slovenska zmaga ga je menda tako razburila, da še sedaj ne more priti čisto k sebi.

Ko je nočel čuvaj Fran Grmek z Vrdelce poklical včeraj svoje otroke v slovenskem jeziku, je v Leuzu vzkripela vsa italijanska kri in se je zadril na Grmeku: „Cossa vole parlar qua ščlavo, qua se parla italiani!“ Ker se Grmek za izbruhe renegata niti zmenil ni, je to Leuzu še bolj razsrdilo. Počakal je včeraj nanj z nekim drugim sumljivim človekom in ko je prišel Grmek, nič hudega sluteč, mimo, sta ga renegatska ju-naka zahrbtno in zavratno napadla in mu prizadejala več poškodb. S tem sta bila seveda poškodana in rešila sta svoje italijanstvo.

„Piccolo“ je v resnici lahko ponosen na take svoje pristase, ki tako skrbno izvajajo njegove nauke v prakso. Poturica je hujska od Turčina!

Enakopravnost na c. kr. tržaški policiji. Poroča se nam: „V nedeljo sem poslal nekega svojega prijatelja na policijo po stanovanjsko vpisovalno polo. Akoravno do-

tični, ki sem ga poslal, ne zna niti besedice italijanskega jezika, mu je službujoči uradnik izročil italijansko polo. Poslal sem ga nazaj, in mu naročil, naj zahteva slovensko vpisovalnico, a uradnik ga je odlovil z enostavnim izgovorom, da mora vzeti italijansko polo, ker — nima slovenskih. In celo za slovensko okolico“. Pričakujemo, da se take stvari ne bodo ponavljale, ker zelo dvomimo, da bi policija ne bila v stanu postreči slovenskih strank.

Princ Danilo črnogorski v Trstu. Včeraj jutraj je prišel v Trst iz Monaka, črnogorski prestolonaslednik princ Danilo s svojo soprogo Milico, rojeno vojvodinjo Jutto meklenburško. Nastanil se je v Excelsior Palace Hotelu. Zvečer se je princ odpeljal s svojo soprogo z avtomobilom v Reko in Opatijo.

Da bi le kaj koristilo! Praška „Udon“ je priobčila te dni članek, v katerem dokazuje na podlagi dogodkov povodom balkanske krize, kako zgrešena je bila vsa naša balkanska politika in kako ta politika sedaj — hočeš nočeš — začena zapuščati stare fundamente posebno zato, ker se je motila tudi v svoji zaveznici Nemčiji. Nič več da ni tistega brezpogojnega navduševanja za berlinsko politiko. Dunajski listi celo izrekajo obžalovanje, da ni naša avstrijska politika že popreje ubrala najnovjšega kurza. Kurza dobrohotnosti tudi napram Srbiji. Kaka sprememba! Zaključuje pa z nastopnim opominom na dunajsko addresso:

Avstro-Ogrska odhaja iz te krize v resnici brez lovor-venca, kar pomenja nevarnost, da bo trpela veliko gospodarsko škodo. Če je že politika monarhije napram balkanskim državam, še posebno pa napram Srbiji, dokazala, da ne služi interesom države, pa je navskrižje z Berlinom dokazalo, da način, kakor so si pri nas tolmačili trozvezo, ni bil pravi za našo državo.

Mi Slovani moramo v trenutku, ko nastopajo menda na Balkanu mirnejši časi, le želeli, da bi na Dunaju kaj poučne dogodke zadnjih treh let temeljito izkoristili in cenili. Strast gineva, ljubezen mora ostati in kjer je ni treba, iskati dobrega razmerja in sporazumljenja. Če se avstrijski interes sklada s tem, da se poteza z vsem ognjem za slovensko Bolgarsko, mora biti tudi možno doseči tudi s Srbijo dobro in prijateljsko razmerje, in kar misliti si se moremo, da ne bo taka tendenca od strani naše monarhije mogla računati na popolno razumevanje v Belemgradu. Srbija ima za seboj dve vojni, je dobila iz turške roke dve veliki pokrajini — to bo dajalo mnogo dela. Za tako delo potrebuje država miru, a mala država podpore in dobrohotnosti od vseh strani. To bodo tudi Srbi kmalu občutili, ako že ne vedo tega. In če se k temu preobratu, ki mora nastopiti v naši politiki napram balkanskim Slovanom, pridruži še drugačna raba trozveznega instrumenta, kakor jo priporočajo zadnji dogodki, bodo tudi Slovani drugače sodili o vnanji politiki monarhije, nego so mogli soditi doslej.

Pametni pouki in nasveti. Če le bodo kaj koristili!!

Kedaj se Ljubljanci izpametujejo, da bodo sprejemali svoje obmejne brate tako, kakor je narodovo središče dolžno sprejemati svoje branitelje na periferiji?

To vprašanje mi je prišlo na um, ko sem čital tozadevne rekriminacije v „Dnevu“, a v „Slovincu“ vprašanje: „Kedaj se bodo neki Tržčani odvažali hoditi s posebnimi vlaki v posete k ljubljanskim liberalcem?“. „Slovincu“ in vsem onim, ki se jih tiče, odgovorjamo mi Tržčani, da ne hodimo v Ljubljano v posete ne k liberalcem in ne h klerikalcem. Mi obiskujemo Ljubljano le zato, ker je to naše narodno središče, kjer želimo dobiti bodrila, vzpodbuje, vedrila in, ako že hočete, tudi zabave. Naravno je, da obiskujemo brate, a naravno ni, da nas ti brate neko pomilovalno gledajo in da občutijo za nas le navadno radovednost — kakor za kake afrikanse redkosti!

Naše mase zahajajo rade v Ljubljano v gadi, da najdejo tam toplih src, bratskega sprejema in bodrila za nadaljne boje, a žal da se ti naši dobri Tržčani skoro redno — vračajo precej razočarani!!!

Želja „Slovenca“ pa se utegne res izpolniti, ker je našim tržaškim masam vendar že malo preveč tistega bratskega — indiferentizma! Več izletnikov.

Bodi torej konec! Od odgovorne strani v Gorci je bila izražena želja, naj preneha polemika o znanih dogodkih povodom zadnjih volitev! Gg. fronderji pa so menda hoteli imeti zadnji besedo. Zato so priobčili pred par dnevi v „Slov. Narodu“ članek, v katerem hočejo kazati svojo frondo kakor velik čin slovenskega rodoljublja. Počutili so nas celo, da bi narod slovenski nas preklinjal, da niso ozi preprečili velikega izdajstva. Čim oni torej vstrajajo na stališču, da so storili veliko rodoljubno delo s tem, da so lažki kamori podaljšali življenje in jo vsposobili za uspešno borbo proti aspiracijam goriških Slovencev, bi bilo res odveč vsako prerekanje žnjimi. Zaključujemo torej. Juroutlrajmo akte, a sodbo v tej pravdi naj piše slovensko ljudstvo na Koroškem!

Z dežja pod kap! Prejeli smo: Tržaški okoličan se je oddahnil, ko je državna uprava prevzela upravo okolice, ki jo je prej imel mestni magistrat. Upali smo, da se bo državna uprava izogibala vsemu, kar žali slovenske davkoplačevalce in da se bo upravljal strogopravilno in za Slovence — slovenski. Motili smo se! Poprej so nam magistratni organi nalagali male kazni za razne prestopke uljudno. Sedaj pa so kazni mnogo občutljiveje, a vrhu tega je on, ki nam jih narekuje, še osoren. In v jezikovnem pogledu smo tam, kjer smo bili prej!

Konceptni uradnik Pot (ali Pott) ne zna niti besedice slovenski. Stranke sili govoriti nemški in laški; in ako to ne gre — kliče na pomoč neko mlado gospico! Neodpustno je tudi, da urad namestniškega svetovaleca, ki je namenjen v prvi vrsti slovenski okolici, nima niti enega slovenskega napisal!

Mi okoliščani ogorčeno protestiramo proti taki uredbi tega važnega urada in zahtevamo, da se z nami občuje v jeziku, ki ga mi, davkoplačevalci, poznamo, in da naj so napisali tudi v tem jeziku. Proč z uradniki, ki ne poznajo deželni jezikov in ki torej niso sposobni za vestno vršenje naloženih jim dolžnosti!

Davkoplačevalci.

Slovenska javnost pozor! Ali smo Slovenci res povsem brezpravni in ali moramo držati vselej jezik za zobmi, kadar nas tepo?

Delavska zavarovalnica zoper nezgode v Trstu je zavod, ki se bo imela z njim iznova pečati naša javnost.

Dne 30. junija 1913 vršil se je občni zbor deželne zveze kranjskih obrtnih za drug v Ljubljani. Na slavnostnem zborovanju je naš ugledni meščan — svetnik Trgovske obrtne zadruge g. Fr. Ks. Stare, sobni slikar v Ljubljani je v interesu domače industrije in obrti delavcev kakor delodajalcev, povzdignil glas in javno kritiziral postopanje delavske zavarovalnice zoper nezgode v Trstu napram slovenskim ponosnim delavcem in napram Slovincem sploh. Kritiziral je to, kar so neštokrat v še hujši obliki kritizirali vsi naši časopisi brez razlike stranke.

Dosedaj delavska zavarovalnica ni tožila ne časopisja in soloh še popravka v tem pogledu ni poslala, pač pa so vložili sedaj proti g. Fr. Ks. Staretu delavska zavarovalnica zoper nezgode v Trstu sama, dalje ravatelj g. Carlo Coleac in predstojnik g. Henrik vitez Zahony tožbo radi razžaljenja časti radi njegovega govora dne 30. junija 1913.

Samo po sebi umljivo je, da bo g. Fr. Ks. Stare skušal za svoje trditve nastopiti dokaz resnice.

Prosimo in pozivljamo vso slovensko javnost in vse interesirane, da konkretne slučaje, v katerih se jim je godila kakoršnja koli krivica od strani delavske zavarovalnice zoper nezgode v Trstu, sporočijo na naslov g. dr. Frana Novaka, odvetnika v Ljubljani, ki je prevzel brambo g. Fr. Ks. Stareta.

Gre se za zadevo, ki je iminentnega pomena za nas vse Slovence, ki spadamo pod delavsko zavarovalnico v Trstu.

Naši zavezniki. Prejeli smo: Dasi nam je bil ohlajen oni vroči patrijotizem, ki smo ga gojili v prejšnjih letih — ohlajen po zaslugi tedanjih državnih organov — nas vendar-le jezi, ko vidimo, kako se vedejo ti podaniki sosednje države ob prilikah, ko gre za počaščenje našega vladarja. Italijanski konzul je obvestil vse poveljnike italijanskih v tržaški luki nahajajočih se ladij, naj dne 18. t. m. razobesijo zastave na svojih ladijah. Kakor vedno, tako so tudi letos laški brodovi razobesili najumazanejšo cunje in to na meter od tal in (če le možno) — v kak skrit kraj! Mi vemo, da ti ljudje ne razpolagajo s svilenimi zastavami, a šaliti se z onimi, od katerih služijo kruhek, menda tudi ni lepo. — In to so zavezniki naše države!

Velevažno za vse! Našim mestnim očetom brez razlike strank in narodnosti priporočamo nekaj, kar bi ne stalo ogromnih sredstev, kar bi pa zelo koristilo vsemu ljudstvu.

Zadnje čase opazujemo, da meščani začnajo zahajati na naše okoliške hribe, kjer je zrak čist in kjer uživajo lep razgled na mesto, morje, Istro in Furlanijo. Izlet so vedno množtevilnejši in bi bili gotovo še večji, ako bi se človek, ki je prispel do sredine ali na vrh, mogel pokrepati s čašo vode. Vemo, da povsodi ni možno napravljati vodnjakov, ker bi polaganje cevi preveč stalo, a vemo tudi, da bi na mestih, kjer je vodovod že napeljan, lahko odpomogli z malimi stroški.

Nad ključem proti Bazovici in na openškem hribu bi se dali napraviti mali vodnjaki za sprehajajoče se občinstvo. Tudi nekoliko stolov naj bi postavili, da bi si ljudje oddehnili, ko so dospeli na vrhove.

To bi gotovo povolno vplivalo na pomnoženje izletnikov, kar bi ob enem koristilo meščanstvu in njega zdravstvenemu stanju.

Upamo, da se to izvrši, ker bi bilo na korist vseh meščanov.

Hribolazec.

Zgubljeno. V nedeljo, dne 17. t. m. je na potu z ulice Cavana do Barkovell

zgubila neka gospodična zlato zapestnico. Najditelj naj jo izroči proti primerni nagradi v našem uradništvu oziroma upravnisti.

Kongres narodnih strokovnih organizacij. Včerajšnja številka „Edinosti“ urinila so nam se priobčujoč resolucijo o socialnem zakonodajstvu, predlagano po dr. Josipu Mandiču na ljubljanskem kongresu narodnih strokovnih organizacij, nekatero netočnost, katere s tem popravljamo. Dotični stavki se imajo glasiti tako-le: „Zahtevamo tedaj zlasti, naj se preuredi določbe glede službenega razmerja in odpovedi med delodajalci in delojemalci, naj se uvede osemurni delavni čas za vse industrijalne delavce ... itd.“

Penzijonat „Mladika“ v Ljubljani. Domoljubne slovenske dame so ustanovile vzgojevalno in izobraževalno društvo „Mladika“ v Ljubljani, ki si je med drugim nadelo tudi nalogo, da ustanovi penzijonat za deklice, ki obiskujejo v Ljubljani tako šolo, ali hočejo spopolniti svojo naobrazbo v kaki stroki. Za penzijonat so zgradile posebno poslopje v najlepšem delu mesta, poleg mestnega dekliškega liceja na oglišči Šubičeve in Levstikove ulice; glavno pročelje je obrneno proti Tivolskemu gozdu in se od vsi strani obdano z vrtom in parkom. Zgradba je povsem moderno urejena, ima vodovod, električno razsvetljavo, centralno kurjavo, sedem kopalnic in veliko dvorano za igranje v zimski dobi. V penzionatu je prostora za 100 in več gojenk, ki dobivajo tu lepo vzgojo in se pričujejo lepemu vnanjemu vedenju ter se sploh vzgajajo za gospodinjstvo in praktično življenje. V penzionatu se gojita tudi glasba in pevanje. Gojenke sodelujejo na primernih praktičnih prireditvah in se morejo posluževati posebne knjižnice.

V higijenskem obziru je kar najbolj preskrbljeno za gojenke. Zavod ima svojega domačega zdravnika, ki je vedno na razpolago za slučaj potrebe; za obolele gojenke je prostor ločen od drugih prostorov in ima tudi svojo kopalnico.

V penzionat „Mladika“ se sprejemajo vnanje in notranje gojenke. Notranje bivajo v penzionatu in imajo tam vso oskrbo, vnanje pa so v zavodu samo preko dneva. Vpisnina znaša 4 K. Notranje gojenke plačujejo 70 K mesečno in to vsaj za en mesec naprej; za perilo 3 K mesečno posebej. Vnanje gojenke plačujejo 25 K na mesec, za poedine dneve 1 K. Ako gojenka ni prišla, se ne vrača vplačani mesečni obrok. Ako gojenka izstopi tekom šolskega leta, mora plačati vsaj za en mesec naprej. Pri vpisovanju je predložiti zdravniško spravevalo. Pred vstopom naj se gojenka da pregledati zobe in oči. Vsaka notranja gojenka mora prinesiti seboj zahtevano množino telesnega in posteljnega perila. Podrobnega pojasnila daje odbor „Mladika“ ustmeno ali pisмено v društveni pisarni v Ljubljani, Šubičeva ulica št. 9, I.

Popravek. Med včerajšnjimi „Darovi“ se je vrnila neznatna pomota, katero s tem popravljamo. Glasil naj se: Na željo pošt. Josipa Vatovca in ne na željo gosp. Josipa Vatovca ...

Tržaška mala kronika.

Trst, 19. avgusta.

Poskušena samomora. 30letna Eliza Giarini, stanujoča v ulici sette Fontane št. 15, se je skušala pri neki svoji prijateljici zastrupiti. Spila je steklenico karbolne kisline, a so jo še pravočasno rešili in odpeljali v bolnišnico.

50letna Eliza Bernetič, stanujoča v ulici Rosetti št. 41 je danes zvečer v ulici Chiozza spila steklenico strupa. Odpeljali so jo v bolnišnico.

K dogodku v Barkovljah. Eden tiho tapcev, katere je zasledoval komisar Künzel s fin. stražnikom na Miramarski cesti, je bil že aretiran. Piše se Šuligoj in se nahaja sedaj v sodniških zaporih. Ostalih treh dovedaj še niso mogli izslediti.

Včeraj popoldne je obiskal ranjenega komisarja Gustava Künzla v bolnišnici, Njegova Jasnost princ Hohenlohe. Visokega gosta sta sprejela primarij dr. Germonig in dr. Fortunat Morpurgo in kontrolor Franc Dardi. Odpeljali so ga k postelji ranjenega finančnega komisarja, kjer se je princ precej časa pomudil in se pred odhodom prijazno poslovil od bolnika.

Društvene vesti.

„Delavsko podporno društvo“ praznuje svojo običajno obletnico blagoslovljenja društvene zastave v nedeljo, dne 24. t. m. s sv. mašo ob 8 zjutraj, v cerkvi sv. Antona novega. Člani naj se zbero ob 7 in pol zjutraj v društvenih prostorih ul. G. Galatti 20, od koder pojdejo 5 minut pred 8. uro z godbo in zastavo na čelu v zgoraj navedeno cerkev.

Pevsko društvo „Kolo“. Danes zvečer točno ob 8.30 izredna pevska vaja. Zaradi bližajočih se nastopov se prosi polnoštevilne ter točne udeležbe. O d b o r.

Rocolska C. M. podružnica sklicuje izredno sejo za četrtek dne 21. t. m. točno ob 8 in pol zvečer v navadnih prostorih. — Ker je na dnevnem redu definitivno sklepanje radi jesenske prireditve in pogovor o „Veliki skupščini“, naj se seje brez izjeme udeležijo vsi gg. odborniki in godne odbornice.

L. TERZON

zaloga olja jesiha in mila. Trst, ul. Sette Fontane 12. Najfineje namizno olje, priporočljivo za one, ki trpe na želodcu. — Steklenica pol litra kron 1.60.

Dobro znani in edini narodni urar in zlatar

ALOJZIY POVH

naznanja slavnemu občinstvu, da se preseli z 24. avgustom od ul. del Rivo št. 26 v novo hišo na trg Barriera vecchia št. 3, ter upa, da s tem zadovolji občeli želji svojih številnih cenj. odjemalcev — s toplo priporočbo

ALOJZIY POVH.

Velikanska zaloga pobištva in tapecarij

:: Paolo Gastwirth ::

TRST, ul. Stadlon št. 6 - Telefon 22-85 (hiša gledališča Fenice)

Najbolj ugoden vir za nakupovanje bodisi glede cen, kakor tudi kakovosti. **Kolesalni izbor.**

PISARNA

D^{RA} JOSIPA MANDIČA

se je preselila

v ulico Caserma št. 17, I. nadstr.

(nad Gorenjčevo knjigot. žnico).

Alojzij Boik

Trst ul. Belvedere 3, Tel. 342 R.VIII.

Trgovina delikates.

kolonijalnega blaga in jestvin vseh vrst. — Blago vedno sveže in prve vrste. — Razpošilja se tudi po pošti in dostavlja na dom.

Poštno pošiljko 3 kg netto

pristnega

Malinovega sirupa

pošilja franko proti povzetju za K 5.60

c. kr. dvorni dobavitelj

:: G. PICCOLI ::

V LJUBLJANI.

Posiljatev tudi v sodčih po K 1-10 kg in v sterilizir. steklenicah v zabojih po 25 steklenic a K 1.40.

LETOVIŠČE

Bohinjska Bistrica
Bohinjsko Jezero

v Triglavskem pogorju, na progi drž. železnice Jesenice—Trst, 3 ure oddaljen od Trsta; alpska klima, izborna voda, stanovanja v gostilnah, vilah in priv. hišah. Ugodne železniške zveze za izlete, gorske ture. Zmerne cene. Informacije in prospekti brezplačno. Prometno društvo v Boh. Bistrici.

Pekarna in slaščičarna

Onorato Furlani

Trst, ulica della Guardia 24.

Podružnica Vojaški trg (Piazza della Caserma) 4.

Kruh večkrat na dan svež, različne moke, vse vrste bliskotov ter prodaja raznih vin in likerjev v steklenicah.

Odlikovana tovarna sodavice **ADRIJA** Sv. Ivan

varna sodavice pri Trstu,

Via S. Cilino št. 541 (edina slovanska in izven kartela) Tel. 586.

se priporoča najtopleje slovanskim gostilničarjem, kavarnarjem in drugim odjemalcem sodavičarskih izdelkov v mestu in okolici.

R. Gasperini, Trst

Telefon št. 1974.

špediter

Via Economo št. 10.

Prevozno podjetje

Sprejema razcarinjanje vsakega koli blaga iz tujine, dostavlja na dom.

POŠILJATVE, POTEGA KOVČGOV. NAJUGODNEJŠE CENE.

Zastopstvo trdke „Cement“

Tovarna cementa „Portland“ v Spiljetu.

PRODAJA NA DROBNO.

CENE BREZ KONKURENCE.

Nar. delavska organizacija.

Odborniki dež. odbora, podružnic, skupin in zvez, kakor tudi ostale funkcije naše tržaške organizacije, vabimo na zasedanje, ki bo v petek, ob 7 zvečer v društveni dvorani, ulica sv. Frančiška št. 2.

Dnevni red: Kongres nar. strok. organizacij v Ljubljani.

Deželni izvrševalni odbor NDO. Danes, v sredo, ob 8. zvečer važna odbo- rova seja.

O izidu kongresa narodnih strokov- nih organizacij v Ljubljani se bo poro- calo na javnem shodu, ki ga priredi „Nar. del. organizacija“ prihodnjo nedeljo. Ta važni shod bo gotovo zanimal vse tržaško slovensko delavstvo.

Za podporni fond NDO je daroval g. Vrečko iz Sv. Petra K 2 —

DAROV.

Na veselici v prid otroškemu vrtcu v Kolonji so preplačali vstopnino sledeči gg.: Fran Kravos 1 K, Ant. Podbršček 1 K, Iv. Ferluga 60 v., Marcel Josip 10 v., Ple- hen Fran 10 v., Anton Kodrič K 1-60, dr. Černe K 220, Treven 1 K, Rebec Anton 60 v., Fonda 20 v., Udovič 40 v., Ivan Kova- nič 40 v., Meula Franc 20 v., Udovič An- drej 20 v., Wolf 20 v., Ana Babič 2 K, Šperne Franc 20 v., Juš Ferluga 40 v., Udovič 20 v., Černič 20 v., Kolombin 20 v., Ferluga A. F. 20 v., Jože Ferluga 1 K, Ivan Ferluga 10 v., Baretto 20 v., Mikulic 20 v., Gigli 20 v., N. N. 20 v., N. N. 2 K, Baretto 20 v., Štukelj Anton 1 K, Korent Ivan 60 v., R. I. 20 v., I. M. Hrovatin 20 v., Ferdinand Ferluga 10 v., Fran Ferluga 10 v., Ivan Hrovatin 20 v., Furlan Josip 60 v., Tominc Jaka 40 v., N. N. 20 v., Makso 60 v., Rudolf Pakor 40 v., Bratie Jerič 40 v., Josip Gantar 40 v., Baretto M. 1 K, Albert Kastelic 40 v., Čarga 40 v., Ka- tarina 10 v., Gašper Ferluga 40 v., Ger- lanc Ivan K 1, N. N. 20 v., Roncelj 40 v., N. N. 20 v., N. N. 20 v., N. N. 20 v., Sila 60 v., Mihael Čevna 1 K, N. N. 10 v. Josip Simčič 1 K.

Podružnica se zahvaljuje gospem, ki so stregle v paviljonu, gosp. „poštarijem“, gosp. Ivanu Grmku iz Škorkije, ki je pri- peljal vse potrebščine zastoj, in vsem drugim, ki so pripomogli k tako lepemu gnutnemu in moralnemu uspehu. Bog po- vrni vsem!

Vesti iz Goriške.

Iz Kanala. Prošlo nedeljo, dne 10. t. m. je toča tudi pri nas napravila precejšnjo škodo, posebno pa na grozdlju, katero je bilo še glavno upanje našega kmeta. Po naši dolini je glavni pridelek sadje, katero je pa slana že v cvetju pobrala, fižola in krompirja bo malo radi spomladanske suše, ravno tako je suša zadržala turčico, sedaj pa deževno vreme. Bati se je, da ne do- zori. Ubogi kmet je opravičen misliti, s čim se bo preživljal in plačeval davke.

Povodno predvečera cesarjevega roj- stnega dne je kanalsko županstvo dalo oklicati pred cerkvijo, naj občani razsvetijo hišna poslopja. Pri g. županu in deželnemu poslanecu Francu Gorjupju je bil postavljen transparent z napisom: 1830—1913, kar je jako razveselilo, ker je to znak, da je naše ljudstvo še vedno tako patriotično, kakor nekdaj.

V kratkem, kakor se sliši, se bo pričelo z delom ceste od Gorenjevasi pri Kanalu do Pivci; ta cesta je jako potrebna, kakor je potrebnih več drugih, ki jih po Kanal- skem najtežje pogrešajo.

Bralno društvo „Narodni dom“ v Škrbini priredi plesno veselico dne 31. av- gusta 1913. v prostorih narodnega gostin- čarja Agricija Fakiha v Škrbini št. 32. Čisti dobiček je namenjen v društvene namene. Pričakovati je obilne udeležbe.

Vesti iz Istre.

Zaupni sestanki „Političnega društva za Slovence in Hrvate v Istri“. Dne 4. septembra ob 11 predpoldne se bo vršil v Dekanih v prostorih „Konsumnega dru- štva“ sestanek zaupnikov političnega društva iz sodnega okraja Koper.

Dne 16. istega meseca ob 11 predpol- dne pa v Podgradu v „Narodnem domu“ za sodni okraj Podgrad.

Opozorjamo že sedaj zaupnike na te restanke, za katere dobe še posebej povabila po pošti. Pridejo naj gotovo, da se pogo- vore o narodnih naših stvarih in polče temelj novemu delu.

Razne vesti.

Vročina v severni Ameriki. Iz New- Yorka poročajo, da vlada v Ameriki strašna vročina. V pokrajinah Kansas, Masaua in Oklahoma so se posušili vsi studenci, vedno bolj in vse reke in dovažajo v kraje vodo vojaški vlaki. Dnevna temperatura znaša 40—50° toplote. Vsi rudniki so usta- vill delo, vsa žetev je uničena.

Boj s tihotapci. Nedaleč od vasice Cerro ob jezeru Magglore so nameravali laški tihotapci pripeljati veliko množico sla- dorja, kave in tobaka iz Švice v Italijo. La- ška obmejna straža in financa sta bili o tem namenu pravočasno obveščeni in sta napra- vill ob obrežju močno zasado. Ko so bili tihotapci že blizu obrežja, so vsled nepre- vidnega ravnanja nekega finančnega paznika spoznali, da jih pričakujejo in so brzo obr- nili ladjo in odpluli nazaj.

Major finančne straže Silani je skočil razjarjen vsled tega neuspeha v vodo in plaval za ladjo tihotapcev. Ko je dohitel ladjo, kar so tihotapci mirno čakali, se je oprl za rob in hotel splezati na njo. Toda v tem hipu ga je udaril eden izmed teh tihotapcev po glavi. Mož je izgubil v vodi in je utonil. Njegovega trupla še do sedaj niso dobili.

Zaseda je imela edino ta vspeh, da so prišli vojaški ob obrežju nekega vozniaka, ki je čakal ob obrežju tihotapce s svojim vo- zom. Moža so aretirali, toda on trdi, da je bil naročen in dobro plačan od njemu ne- znanih ljudi in da ni mislil ni, da je name- njen zato, da bi vozil tihotapljeno blago.

MALI OGLASI

MALI OGLASI se računajo po 4 v. besedo. Mestno tiskano besedo obrat- več. Najmanjša pristojbina 40 v. Plača se takoj izvršitvenemu oddelku.

Odda se postelja mladeniču Coroneo št. 1. V. desno. 1789

Gostilna članov NDO naznanja svo- jim klijentom da od danes naprej vodi društveno gostilno g. Josip Žigona. Priporoča se za obilen obisk Odbor. (1800)

Ugodna prilika! Proda se za polovico ceno (K 50) daljnogled z 8-kratnim povečanjem. Ulica Naova 34. 1801

Redka prilika! Proda se šivalni stroj, ki služi tudi za pletenje — 4 predali. Triletna garancija. Cena K 160. — Drugi šivalni stroj, tudi v dobrem stanu K 110. Obrniti se je v ulico S. Caterina 7, dvorišče. 1802

Rudarje išče premogokop „Adrija“ v Britovu pri Divači. 1785

Išče se spretna kuharica. Naslov pove Inse- ratni oddelk Edinosti. 1782

Služabnika večšega slovensčine in nemščine, za vsa del., snajenje, raznaša- nje lepkov išče Kinematograf Ideal, Ljubljana. (1770)

Priporoča se cenj. občinstvu Buffet v ulici Ghega št. 8. Točijo se prvovrstna vina in rivo. 1770

Medena obešala za zavese, Kr. 3-50 — Potrebščine zmali- rane in iz aluminija, leseni predmeti in železnine za domačo uporabo, po cenah, da se ni bati konku- rence. — Obrnite se samo do Umberto Cesca, ulica Caserma št. 14. 1682

Priporočljive tordke.

Prodajo ali v najem se dajo razne gostilne, kavarne, mlekarne in drugi obrti obrati, hiše, vile itd. Pojasnila daje Kolarič, ka- varna Corso od 9—11. 3—6. telefon št. 825. 417

Brivska dvorana. Slavnemu občin- stvu, posebno iz Rojana in okolice, se priporoča brivska dvorana v ulici Montorsino 7. Za dobro po- strežbo jamči Stefan Vukomanovič, brivce. 417

Anton Turk, zaloge likerjev, v kateri se dobe vsakovrstni likerji, se nahaja v bližini „Na- rodnega doma“ v Trstu, ul. Carlo Ghega 10, vogal ul. Cecilia. Edina zaloge dalmatinskega tropinova. Razpošilja tudi na deželjo. 1770

Medeni modiljoni za zavese, Kr. 3-50. — Potrebščine zmali- rane in iz aluminija, leseni predmeti in železnine za domačo uporabo, po cenah, da se ni bati konku- rence. — Obrnite se samo do Umberto Cesca, ulica Caserma št. 14. 1682

Fotograf Antona Jerkiča naslov: Trst, ul. delle Poste 10; Gorica, Gospoška ulica 7. 4444

Kupujem železo, stare kovine: Anton Cernica Trst, ulica Olmo št. 12. 1730

Ženske lasi izčesljane in rezane, kupujem po dobri ceni. A. Šebek viauljar, Trst, via Carducci 9. 1865

„SPARKLET“
za takojšnjo prirejanje vseh mrslih žumedihih pijač, kakor sodovke, limo- nade, žumedihih belih in rdečih vin, kakor tudi umetnih mineralnih vod s dodatkom mineralnih ploščic

trgovina in industrija
železa deln. društvo Greinitz
TRST

Anton Novak, brivec v Trstu, via Bel- vedere št. 57, se toplo priporoča cenj. slovenskemu občinstvu za mnogoštevilni obisk. — SVOJI K SVOJIM! 2660

Pohišstvo in tapetarije po že znano ni- kih cenah, katere se ne dobi drugje. Spalne sobe iz vsakovrstnega lesa, rezane od 380 kron naprej. Jedilne sobe od 440 kron naprej. Nova zaloge S. BROD, ul. Squero nuovo 7, I. nadstr. na strani pošte palače. Po dogovoru olajšanje plačevanja. 1468

Knjigoveznica ANTON KOPENŠEK je edina slovenska knjigovez- nica v Trstu, ulica Cecilia št. 9. — Izdeluje vsa knjigoveška preprosta in fina dela točno in po kon- kurenčnih cenah. 1760

Izpadle lase kupujem ter izdelujem vsakovrstne najmodernejša lasna dela. ANDREJ ROJIC, ul. Aequedoto 20. 1753

Restavracija „Alia Stazione“ TRST, Trg pred južnim kolodvorom 3. — Najugod- nejša restavracija za potnike in za meščane, ker je v bližini južnega kolodvora kraj javnega vrta in kjer se uživa po leti na obširnem prostoru pod nebov svež zrak. — Toči se izvrstno pivo in vino I. vrste. Izborna briško vino. Furlansko in istrsko za dom po 66 stot. liter. Domača kuhinja. Cene zmerno. — Lastnik Anton Andrijaž čič, bivši vratar Ho- tela Balkan. 1770

A. RIEGER, Trst, Via Barriera v. 33, vrata 13. Damska krojačnica. Izdeluje vsakovrstne obleke po angleškem in francoskem kroju, plesne obleke, obleke za poroke, bluze in gledališče itd. Cene zmerno. 1770

Odpri se je nova točilnica furanskega vina, lastnega pridelka in se pro- daja liter po 88 stot., za družino 80 stotink. TRST — ULICA ISTRIA ŠT. 65 — TRST

Avtoriziran elektrotehniški mehanik
Vittorio Ban Trst, ulica delle Poste št. 9.
— Telefon šte. 362/VIII. —
PREVZEMAJO SE INSTALACIJE
električnih luči, motorjev, električnih zvoncev, telefonov in strelorodov.
Bogata zaloge svetilk in mrežic najboljših znamk.
Oskrbovanje električne razsvetljave in zvoncev, dvigal, telefonov. — Poseben oddelk za popravila v precizijski mehaniki.

FRAN RUPNIK, krojaški mojster, Trst, ulica Geppa št. 10, I. n. 1770

HELVETIA
Velika zaloge gramofonov
Trst, — ulica Barriera
vecchia 19. 1770

Vedno v zalogi velika lber slovenskih in hrvaških plošč od kron 250 naprej. Vedno nove plošče najboljših vrste. Gramofoni na obroke. 1770

Prva slovenska izde- lovalnica mostnih, zi- vinskih in drugih teht- nio za trgovino in oert, stavbno in umet- no ključavničarstvo
IVAN REBEK
Celje, Poljska ulica 14
priporoča svoje teht- nio. Ceniki na razpolago brezplačno in franko. 1770

Velika zaloge dvokoles
in divalnih strojev, gramofonov, orkestronov pri Batjel-u,
Gorica, Stalna ulica št. 2 in 4.
Heksalna delavnica. — Prodaja na obroke. Ceniki franko. Velika zaloge vsakovrstnih strojev rabljenih po ceni 1770

Tržaška posojilnica in hranilnica

registrovana zadruga z omejenim poročtvom.
Trst, piazza Caserma šte. 2, I. (v lastni palači — vhod po glavnih stopnjicah).

Poštno hranilnični račun 16.004.

Posojila daje

na vknjižbo,
na menice,
na zastave in
na amortizacijo za daljšo dobo po dogovoru.

Eskomptuje trgovske menice.

Hranilne vloge

sprejema od vsakega, če tudi ni ud in jih obreštuje po

4 1/4 %

Večje stalne vloge in vloge na tekoči račun po dogovoru.
Rentni davek plačuje zavod sam. Vloga se lahko po eno krono.
Oddaja domače nabiralnike (hranilne pušice).

Ima varnostno celico (safe deposits) za shrambo vrednostnih listin, dokumentov in raznih drugih vrednosti, popolnoma varno proti vplomu in požaru, urejeno po najnovejšem načinu, ter jo oddaja strankam v najem po nizkih cenah.

Stanje vlog nad 10 milijonov.

URADNE URE: od 9 do 12 dopoldne in od 3 do 5 popoldne
Izplačuje se vsak delavnik ob uradnih urah.

Pozor!

Opoldne in zvečer abonement, zelo ugodno. Izborna ku- binja in budjejeviške pivo (niš glavobola). Zmerno ceno.

Restavracija-Hôtel Balkan (Piazza Caserma)